

Schandaal: PvdA'er Frans Timmermans subsidieerde in Brussel in het geheim actiegroepen om bij het EU-parlement te lobbyen voor zijn groene plannen

Door [Lode Goukens](#) - 25 januari 2025

Geplaatst in [Corruptie](#) - [Europese Unie](#) - [Lobbycratie](#) - [NGO's](#)

In Brussel worden al jaren actiegroepen ('ngo's') en andere lobby's met grote bedragen gesponsord door de Europese Commissie. Dat had al eerder vragen moeten oproepen, maar dat gebeurde zelden. Maar nu blijkt dat gewezen Eurocommissaris Frans Timmermans een belangrijke voorwaarde verbond aan zijn subsidies voor groene ngo's. Ze moesten in ruil voor het geld zijn groene plannen ('Green Deal') promoten in het Europees parlement.

Nu de wind in Europa naar rechts gedraaid is, komt het schandaal naar buiten. Plus de vraag: gebeurde dit voor het eerst met Timmermans en zijn Green Deal? Of deelt de Europese Commissie vaker geld uit op voorwaarde dat de ontvangers lobbywerk voor de Commissie doen? En kan dit schandaal Timmermans - die overigens zegt van niets te weten en er ook niet verantwoordelijk voor te zijn geweest - en diens toenmalige Brusselse rechterhand Diederik Samsom nog in de problemen brengen?

Lijsten van 'te bewerken parlementsleden'

Want hoewel de Brusselse geldstromen naar ngo's en andere lobby's al jaren openbaar zijn, zijn de geheime afspraken nu pas naar buiten gekomen. Onder meer tussen het team van voormalig Eurocommissaris Frans Timmermans, geleid door collega-PvdA'er Diederik Samsom en de groene lobbygroepen. Niet de subsidies vormen de aanleiding, maar het mogelijk onethische gedrag of zelfs corruptie. De groene lobbygroepen zouden de plannen van Timmermans moeten verdedigen in ruil voor geld.

Schandaal: PvdA'er Frans Timmermans subsidieerde in Brussel in het geheim actiegroepen om bij het EU-parlement te lobbyen voor zijn groene plannen

De bal ging aan het rollen door vragen in de begrotingscommissie van het Europees Parlement van Dirk Gotink (NSC). Hij vroeg naar lijsten van 'te bewerken parlementsleden' die door de Commissie doorgegeven zouden zijn aan de ngo's. Gotink zit in het EP voor een splinterpartij en valt als zodanig buiten het establishment. Al zit hij wel in de EVP-fractie van christendemocraten. Die fractie begint zich stilaan tegen de Green Deal te keren omwille van de gevolgen van die Green Deal voor industrie en landbouw. Dat is de context.

Gotink keerde zich ook expliciet tegen een koepel van 185 klimaatclubs, namelijk de Brusselse ngo *European Environmental Bureau* (EEB). Eigenlijk is dit een verhaal van wantoestanden waar plots iedereen genoeg van lijkt te hebben. In dit geval de enorme subsidies aan steeds machtiger klimaatlobbygroepen.

Die ngo's zagen de bui al hangen. Amper een maand geleden lekte immers een document uit waarin de Europese Commissie overwoog om [het budget van het LIFE-programma](#) te verminderen. Dit EU-budget van 5,4 miljard euro financiert al jaren de ngo's van klimaatactivisten. Officieel heet dat ondersteunen van '*environment and climate action*'. Meteen jammerden de groene lobbygroepen dat het een onderdrukking was van hun belangrijke bewustmakingswerk. In een brief schreven 30 groene groepen aan Commissievoorzitter Ursula von der Leyen dat 'een democratie infrastructuur en middelen nodig heeft die burgers toelaten de nemers van beslissingen te bereiken'.

Drie machtige ngo's

De ngo's beweerden dat ze moeten opboksen tegen rijke regeringen of multinationals en ze daarom het geld van de EU nodig hebben. Ze noemen zichzelf het middenveld of '*civil society*'. Wie in het Transparency Register van de EU kijkt, zal merken dat ze voor een middenveld wel erg weinig leden en donateurs hebben en vooral leven van EU-subsidies en donaties van enkele grote filantropische organisaties (die vaak op hun beurt ook subsidies ontvangen).

Het gaat hierbij [vooral over de ngo's](#) Friends of the Earth Europe (FoEE), European Environmental Bureau (EEB) en Climate Action Network (CAN) Europe. Drie machtige en invloedrijke organisaties die zich voordoen als koepels of netwerken van milieuverenigingen. Zelf beweren ze dat ze een deel van dat EU-geld doorgeven aan hun leden of deelnemers.

EEB is zeer invloedrijk

Deze lobbygroepen/ngo's cumuleren trouwens subsidies met betaalde opdrachten voor de EU. Ze leveren deskundigen of ze organiseren allerlei evenementen die de EU sponsort. EEB dat geleid wordt door de Duitser [Patrick ten Brink](#) wist zich zo te positioneren dat veel (Europese) ambtenaren, bedrijven en zelfs journalisten niet meer beseffen dat het geen EU-instelling, maar een privé-initiatief is en bovendien een lobbygroep.

EEB is zonder meer één van de invloedrijkste lobbygroepen. Deze Brusselse stichting heeft van alle lobbygroepen jaar na jaar één van de hoogste aantallen gesprekken met topambtenaren of

Schandaal: PvdA'er Frans Timmermans subsidieerde in Brussel in het geheim actiegroepen om bij het EU-parlement te lobbyen voor zijn groene plannen

commissieleden die dit moeten melden. In de eerste weken van 2025 werden al twee bezoeken aan de Commissie en één online meeting geregistreerd. In 2024 bleken 14 contacten onderworpen aan de meldingsplicht. Dat was een stuk minder dan onder de Nederlandse Europees commissaris Frans Timmermans, maar de relatie met diens naaste medewerkster [Helena Braun](#) (afkomstig uit Estland) blijkt nog steeds zeer hecht.

Bij EEB werken 65 personen. Dat is een heel leger lobbyisten. In 2023 ontvingen ze 1.955.910 euro aan subsidies van de Europese Unie waaronder het maximumbedrag van 700.000 euro van LIFE. Hun totale jaarbudget zou 7,6 miljoen euro bedragen. Tenminste dat stond op het *Transparency Register* te lezen waar ze als lobbygroep dingen moeten bekendmaken. Op het *Financial Transparency System (FTS)*, waar de Europese Unie de bedragen publiceert die ze toekent en uitbetaalt staat iets heel anders.

Op het FTS staat voor het laatst gekende jaar 2023 namelijk 72,12 miljoen euro toegekend en 33,91 miljoen euro uitgekeerd. Dat opmerkelijke verschil tussen toegekend en uitbetaald berust op twee zaken. Enerzijds betaalt de Europese Commissie soms pas na het ontvangen van bewijzen. Anderzijds betaalt ze soms de subsidies op voorhand uit. De uitleg bij dit enorme verschil is dat een groot deel van de ontvangen subsidies naar de 185 leden wordt doorgestort. EEB fungeert dus als subsidieloket, als subsidieschuif. Wat uiteraard haar macht over de deelnemende milieuverenigingen vergroot. Iets wat ook CAN Europe en andere groene lobbygroepen doen. Ze faciliteren het aanvragen van subsidies of het verkrijgen van opdrachten in ruil voor geld.

De Green 10

EEB blijkt als lobbygroep zeer bedreven in het ontvangen van subsidies uit het Horizonprogramma voor wetenschappelijk onderzoek voor haar leden. In 2020 ontvingen ze 7,97 miljoen euro, in 2021 9,06 miljoen euro en in 2022 4,31 miljoen euro. De vertienvoudiging van de gemiddelde subsidies van 7,1 naar 72 miljoen euro in 2023 roept vragen op.

Dat de Europese Commissie overweegt te snoeien is logisch. Het budget van LIFE voor de periode van 2021 tot 2027 is goed voor 0,3% van alle EU-uitgaven. Afgelopen jaar was de maximumsubsidie bij LIFE 700.000 euro en dat maximumbedrag ging naar EEB, CAN, FoEE en enkele andere grote klimaatlobbygroepen, namelijk *Transport & Environment*, de *Health and Environment Alliance (HEAL)*, Oceana, het Renewables Grid Initiative, Wetlands International Europe en het Carbon Disclosure Project. In de meeste gevallen zijn al deze ngo's bijna uitsluitend afhankelijk van de EU-subsidies. Een aantal noemen zich dan ook trots de *Green 10*.

Een rare redenering

Na het uitgelekte document van de Commissie kwam de hoorzitting in het Europees Parlement. Tijdens die hoorzitting over de begroting begin december kreeg Europees commissaris Piotr Serafin de opmerking dat de betalingen aan de ngo's eigenlijk betekenen dat de Commissie indirect het

Schandaal: PvdA'er Frans Timmermans subsidieerde in Brussel in het geheim actiegroepen om bij het EU-parlement te lobbyen voor zijn groene plannen

Europees Parlement zou belobbyen via derden. Wat de vraagsteller ernstige ethische zorgen baarde. Serafin antwoordde dat de Commissie die zorgen ernstig neemt en al een interne richtlijn gezonden had naar al haar afdelingen om duidelijk te maken welke activiteiten in aanmerking komen voor financiering door de EU. Dat is natuurlijk het uitgelekte document van de Commissie dat de ngo's in paniek aanzette tot het schrijven van een brief.

Wat blijkt nu? Verschillende ngo's ontvingen ondertussen brieven die uitlegden welke soorten lobbying niet meer in aanmerking kwamen voor EU-subsidies. In een schriftelijk antwoord ontkende Serafin vervolgens de beschuldigingen van 'indirect lobbying' omdat de ontvangers van subsidies volledig verantwoordelijk blijven voor hun eigen stellingnames of meningen. Een bijzonder rare redenering.

Het gaat immers over iets geheel anders. Namelijk om de vraag of het het indirecte lobbyen een geheime subsidievoorwaarde was. Dat was bij LIFE-subsidies blijkbaar het geval. Los van de ethische consequenties hiervan, dringt de vraag zich op of soortgelijke subsidievoorwaarden bij andere, door de Commissie verstrekte subsidies ook voorkomen.

Het spreekt al vanzelf dat de Europese Commissie geen organisaties zal subsidiëren die tegen haar beleid of tegen haar bestaan zijn. Vroeger [circuleerde het grapje](#) op universiteiten dat als je een Europese vlag kon hangen in een aula tijdens een conferentie, dispuut of colloquium, je een subsidie van de Commissie kon aanvragen van een paar duizend ECU (de voorloper van de euro) en die ook prompt kreeg. Zeker als je in het programma verwees naar Europese samenwerking en academici uitnodigde uit andere Europese landen. Zoals [ook media die dat doen](#) op ondersteuning van de Europese Commissie kunnen rekenen.

De vraag is natuurlijk of dit feodale gedrag nog altijd de norm is? Zijn de vele subsidies van de Commissie niet vaak of zelfs altijd een impliciete subsidie voor het verspreiden van het door de Commissie voorgestane beleid dan wel de door de Commissie voorgestane ideologie? En dat laatste geldt dan niet alleen voor ngo's, maar ook voor overheden, universiteiten en bedrijven. Wiens brood men eet, diens woord men spreekt...

Frauderapporten verdwijnen in de prullenmand

Maar er is meer. De Europese Rekenkamer (ECA) - de EU-tegenhanger van de Algemene Rekenkamer - werkt aan een rapport over de subsidies en financiering van ngo's door de EU. Dit rapport zou verschijnen in de eerste helft van 2025. Het onderzoek zorgt alvast voor ongerustheid bij de klimaatlobby en voor lossere tongen bij de tegenstanders van de Green Deal. Het enige wat nog ontbreekt is een onderzoek door de Europese openbare aanklager (EPPO) indien de Rekenkamer malversaties zou doorgeven.

De Europese Commissie of Frans Timmermans en zijn entourage (Samsom, Braun) hoeven zich daar vooralsnog niet echt zorgen over te maken. De Europese Rekenkamer gaf de afgelopen jaren vaak fraudedossiers door aan de Europese anticorruptiedienst Olaf. Maar die schoof die frauderapporten

WYNIA'S WEEK

Schandaal: PvdA'er Frans Timmermans subsidieerde in Brussel in het geheim actiegroepen om bij het EU-parlement te lobbyen voor zijn groene plannen tot dusver rechtstreeks door naar de prullenmand.

Lode Goukens is journalist en docent.

Wynia's Week verschijnt drie keer per week, **156 keer per jaar**, met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer mee, **ook in het nieuwe jaar 2025?** Kijk [HIER](#). Hartelijk dank!